

شروط اصلی ایران برای پذیرش احیای برجام چیست؟

در طول مدت مذاکرات برای رفع تحریم‌ها و احیای برجام، ایران همواره بر سه شرط خود به عنوان خطوط قرمز در مذاکرات یاد کرده است که رعایت آن‌ها یک ضرورت برای تامین منافع ملت ایران است.

به گزارش سایت خبری پرسون، از همان نخستین روزهای آغاز مذاکرات برای احیای برجام بین ایران و سایر اعضای باقی‌مانده در برجام (چین، روسیه، فرانسه، آلمان و انگلیس) جمهوری اسلامی ایران از کانال‌های مختلف رسمی و غیررسمی تاکید کرده بود که راستی‌آزمایی رفع تحریم‌ها، اخذ تضمین در خصوص ماندگاری برجام و رفع ادعاهای پادمانی آژانس اتمی جزو خطوط قرمز لازم برای احیای برجام و توافق است.

خطوط قرمز؛ ضرورتی به نفع ملت

اگر به صورت مجزا هر یک از این سه شرط را مورد ارزیابی قرار دهیم آنگاه درخواهیم یافت که رعایت این شروط یک ضرورت به نفع مردم ایران است و در صورت عدم رعایت این خطوط قرمز شانس خطای غربی‌ها و شانه خالی کردن آن‌ها از تعهدات خود بسیار بالا است.

حسین امیرعبداللهیان نیز در آخرین موضع‌گیری خود در خصوص مذاکرات رفع تحریم‌ها، در نشست هم‌اندیشی با اصحاب رسانه بار دیگر بر عدم عقب نشینی ایران از خطوط قرمز تاکید کرد و گفت: ما می‌گوئیم نمی‌خواهیم از خطوط قرمز خود عبور کنیم و نمی‌خواهیم توافقی را به نتیجه برسانیم که بعد از دو سه ماه بگوییم، توافق انجام شد، ولی روی زمین هیچ اتفاقی رخ نداد.

وی تصریح کرد: در چانه‌زنی‌ها خطوط قرمز ما این است. اگر قرار باشد روی کاغذ توافقی انجام شود و مردم حس نکنند در زندگی‌شان تأثیری رخ داده، چه اتفاقی را این دولت توانسته رقم بزند؟ ضمن این‌که خود را معطل توافق نکردیم و دولت برنامه اقتصادی را با همه فراز و نشیب‌ها با جدیت دنبال می‌کند. ما در وزارت خارجه خودمان را متعهد می‌دانیم مأموریتی که به ما واگذار شده را به نقطه توافق برسانیم، ولی نقطه توافق عزتمند.

وزیر امور خارجه بیان کرد: الان به صورت مشخص درباره سه موضوع با آمریکا در حال تبادل پیام هستیم. به صراحت به آمریکا گفتیم اگر نظرات ما روی این سه موضوع که نظرات منطقی است، تأمین شود آمادگی داریم وارد مرحله اعلام توافق بشویم و نشست جمع بندی را با حضور وزرای خارجه در وین برگزار کنیم و مراحل بعدی را بر اساس جدول زمانبندی و توافقی که داریم، پیش ببریم.

امیرعبداللهیان همچنین بر لزوم حل موضوع تضامین تاکید کرد و گفت: طرف آمریکایی در مذاکرات اخیر وین در حد نسبی در دو موضوع انعطاف شفاهی خود را بیان کرده و باید تبدیل به متن شود. در موضوع سوم برای ما مهم است که به مسئله تضمین‌ها برمی‌گردد که باید گارانتی لازم و انعطاف لازم و واقع بینی آمریکا را داشته باشیم. روزهای آینده روزهای مهمی برای توافق هسته‌ای است.

راستی‌آزمایی رفع تحریم‌ها یکی از شروط ایران برای امضای توافق است که بارها از سوی مقامات کشورمان مطرح شده است. علت تاکید مسئولان ما بر ضرورت انجام راستی‌آزمایی، آن است که جمهوری اسلامی ایران وقتی به همه تعهدات خود در برجام عمل می‌کند، نماینده آژانس بر این کار نظارت دارد. در واقع، نمایندگان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مشخص می‌کنند که تعهدات ایران انجام شده یا انجام نشده است.

البته سابقه ایران کاملاً روشن است و ما نشان داده ایم زمانی که موضوعی را قبول می‌کنیم، به تعهداتمان هم عمل می‌کنیم. در مقابل، کشورهای غربی عضو برجام و آمریکا اینگونه عمل نکردند و تعهدات خود را زیر پا گذاشتند. بنابراین جمهوری اسلامی ایران برای تحقق موضوع لغو کامل تحریم‌ها باید راستی‌آزمایی را در دستور کار خود قرار دهد.

حداقل سه ماه برای راستی‌آزمایی زمان نیاز است

حداقل زمان برای تحقق راستی‌آزمایی سه تا شش ماه عنوان شده است. چرا که صرفاً حدود ۳ ماه طول می‌کشد که خریدار نفت ایران، پول این معامله را به حساب کشورمان واریز نماید و ایران امکان استفاده از این درآمدها را پیدا کند.

شروط ایران برای پذیرش احیای برجام چیست؟

نکته دیگر که در این گذار می‌توان به آن پرداخت تأکیدات مقام رهبری در موضوع «راستی‌آزمایی» است؛ رهبر معظم انقلاب در ۱۹ بهمن ۹۹ در این باره فرموده بودند: «آن طرفی که حق دارد برای ادامه‌ی کار برجام شرط معین کند ایران است. علت هم این است که ایران از اول به تمام تعهدات برجامی خود عمل کرد، جمهوری اسلامی به تمامی تعهدات برجامی عمل کرد؛ آنها نقض کردند. ما حق داریم برای ادامه‌ی برجام شرط بگذاریم و این شرط را هم گذاشتیم و گفتیم و هیچکس هم از آن عدول نخواهد کرد و آن این است که اگر می‌خواهند ایران به تعهدات برجامی - که چند تعهد آن را لغو کرده - برگردد، باید آمریکا تحریم‌ها را کلاً لغو بکند؛ آن هم نه به زبان و روی کاغذ که بگوید لغو کردیم؛ نه، باید در عمل تحریم‌ها را لغو کنند و ما

راستی‌آزمایی کنیم و احساس کنیم که درست تحریم‌ها لغو شده، آن وقت ما هم به این تعهدات برجامی برمی‌گردیم؛ این سیاست قطعی جمهوری اسلامی است و مورد اتفاق مسئولان کشور هم هست و از این سیاست بر نخواهیم گشت.»

نکته مهم بعدی آن است که راستی‌آزمایی در قراردادهای یک مرحله مقدماتی محسوب می‌شود و اگر از این مرحله عبور نشود، مرحله بعدی نباید اتفاق بیفتد. این مرحله به معنای ضمانت اجرایی راستی‌آزمایی است و تا زمانی که راستی‌آزمایی اتفاق نیفتد و اقدامات طرف مقابل تأیید نشود، مرحله بعدی باید متوقف شود.

متوقف بودن مرحله بعدی به این معناست که تعهدات جمهوری اسلامی ایران باید بعد از راستی‌آزمایی اقدامات طرف مقابل اتفاق بیفتد. رهبر معظم انقلاب نیز چندی پیش در این باره فرمودند: «آمریکایی‌ها باید تمام تحریم‌ها را لغو کنند، بعد از این ما راستی‌آزمایی خواهیم کرد و سپس به برجام برمی‌گردیم و این یک سیاست قطعی است.»

همچنین باید در راستی‌آزمایی مسائل اقتصادی را هم لحاظ کرد. علت این مسئله آن است که اگر به فرض، همین فردا اعلام شود که تحریم‌های جمهوری اسلامی ایران برداشته شد، سرمایه‌گذاران که همین فردا با ما کار نمی‌کنند و با احتیاط و تأمل سرمایه‌گذاری می‌کنند.

تضامین ذاتی برای ایران مهم‌تر است

موضوع مهم بعدی که به عنوان یکی از خطوط قرمز ایران مطرح می‌شود، تضامین هستند که باید طرف عهدشکن برجام، یعنی ایالات متحده، آن را به ایران ارائه کند. از این رو می‌توان گفت که این تضامین در ۴ حوزه از جمله: سیاسی، اقتصادی، حقوقی و از همه مهم‌تر «ذاتی» دسته‌بندی می‌شود.

اساساً در روابط بین‌الملل، مهمترین و اثرگذارترین تضمین، داشتن توان پاسخگویی مناسب از طریق ایجاد و حفظ اهرم‌های لازم داخلی جهت هزینه‌زا کردن نقض عهد طرف مقابل است.

تجربه طرف مقابل از توان جمهوری اسلامی ایران برای احیای ظرفیت هسته‌ای خود در زمانی کوتاه و تلاش و پافشاری هیئت مذاکره‌کننده برای حفظ و صیانت از دستاوردهای جدید هسته‌ای (بعضاً در حوزه‌هایی که طبق برجام دستیابی به آن‌ها به سال‌ها بعد موکول شده بود) به تعهدات ایران، ویژگی «بازگشت‌پذیری سریع» بخشیده است. زیرا تضامین ذاتی و حفظ دستاوردهای هسته‌ای کشورمان، همانند گلوگاه‌های تجاری بین‌المللی در اختیار غرب نیست که با اختیار خود بتواند ایران را تحت فشار قرار دهد.

همچنین طرف مقابل اکنون به خوبی آگاه است که اجرای تعهدات هسته‌ای از سوی ایران، «اجرای مشروط» خواهد بود و تا زمانی ادامه خواهد داشت که طرف مقابل بر اساس معیارهای راستی‌آزمایی مد نظر ایران به تعهدات خود پایبند باشد و در صورت نقض عهد از سوی طرف مقابل، توان هسته‌ای ایران به سرعت قابل احیا خواهد بود.

از اظهارات اخیر رئیس دستگاه دیپلماسی کشورمان می‌توان اینگونه برداشت کرد: غرب همچنان در این موضوع مقاومت می‌کند و با بهانه‌های مختلف سعی در عدم ایجاد گارانتی برای توافق احتمالی دارد!

پرونده ادعایی پادمانی؛ استخوان در میان زخم

سومین شرط و خط قرمز ایران نیز مربوط به حل و فصل پرونده جدید پادمانی علیه کشورمان در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است. اساساً برجام با هدف حل و فصل پرونده‌های ادعایی غرب علیه کشورمان در موضوع هسته‌ای بود و اگر قرار بر عدم حل و فصل این پرونده پس از امضای توافق باشد، به مانند این است که یک زخم کهنه همچنان بر یک پیکر، وجود داشته باشد و هر زمان که غرب نیازی به اعمال فشار علیه کشورمان داشته باشد با ادعای جدید به راحتی ایران را تحت فشار قرار دهد. همانطور که اخیراً نیز با هدف فشار بر ایران برای پذیرش خواسته‌های زورگویانه غرب، قطعنامه‌ای علیه کشورمان در شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی طرح کردند.

در روزهای آینده مشخص می‌شود که غرب تا چه اندازه حاضر به پذیرش اشتباهات گذشته خود است و آیا حاضر به رعایت خطوط قرمز ملت ایران خواهد بود یا نه!